

D O M

Afsagt den 23. februar 2017 af Østre Landsrets 20. afdeling
(landsdommerne Tine Vuust, Malou Kragh Halling og Per Kiel Lauritsen (kst.)).

20. afd. nr. B-2462-15:

Dansk Folkeparti Landsorganisationen
(advokat Martin Gräs Lind)

mod

- 1) Aladdin Bouhania
 - 2) Andres Felipe Valderrama Pineda
 - 3) Dounia Righi
 - 4) Helin Al-Hasnawi
 - 5) Jason Lorje
 - 6) Javid Aslami
 - 7) Mohammed Shaker
 - 8) Seyed Mohsen Nourbakhsh Soltani
 - 9) Seyyit Sahin
 - 10) Sherin A. Mahamad
 - 11) Tina Pia Peirano
 - 12) Zakaria Abdul Rahim
 - 13) Zhanna Tairova
 - 14) Hakan Mert
 - 15) Zoraya Nieto Florez
- (alle ved advokat Martin Cumberland v/advokat Poul Hauch Fenger)

Københavns Byrets dom af 23. oktober 2015 (BS 12A-3838/2013) er anket af Dansk Folkeparti Landsorganisationen med påstand om frifindelse.

De indstævnte, Aladdin Bouhania, Andres Felipe Valderrama Pineda, Dounia Righi, Helin Al-Hasnawi, Jason Lorje, Javid Aslami, Mohammed Shaker, Seyed Mohsen Nourbakhsh Soltani, Seyyit Sahin, Sherin A. Mahamad, Tina Pia Peirano, Zakaria Abdul Rahim, Zhanna Tairova, Hakan Mert og Zoraya Nieto Florez, har påstået stadfæstelse.

Det er oplyst i byrettens dom, at Andres Felipe Valderrama Pineda, Jason Lorje, Seyyit Sahin, Zakaria Abdul Rahim og Zhanna Tairova har retshjælpsdækning. De øvrige indstævnte har haft fri proces for landsretten.

Supplerende sagsfremstilling

Der er under hovedforhandlingen i landsretten afspillet de første cirka 20 minutter af 1. behandlingen i Folketinget den 25. april 2013 af lovforslag nr. L211 om indfødsrets meddelelse. De centrale udtalelser herfra er gengivet i byrettens dom.

Dansk Folkeparti Landsorganisationen (herefter Dansk Folkeparti) har oplyst, at den omstridte annonce ikke længere fremgår af partiets hjemmeside, hvilket de indstævnte har erklæret sig enig i, og ved Google-søgninger på navnene af en række af de indstævnte, foretaget den 4. februar 2016, ses der ikke at fremkomme links direkte til Dansk Folkepartis avisannonce.

Af en artikel på netavisen "Frihedsposten", offentliggjort den 29. maj 2013, fremgår navnene på de 685 ansøgere af statsborgerskab i en artikel med overskriften: "Mindst én af disse er terrorist." Navnene fremgår endvidere af et indlæg på blogs.bt.dk den 2. juni 2013 af Peter Brüchmann med overskriften: "En på listen her vil en dag redde Danmark."

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaringer af Søren Espersen, Helin Al-Hasnawi, Andres Felipe Valderrama Pineda, Tina Pia Peirano, Zhanna Tairova, Zoraya Nieto Florez og Sarah Juul. Der er endvidere afgivet forklaringer af Søren Søndergaard og Christian Langballe.

Søren Espersen har forklaret blandt andet, at der skal meget til, før Politiets Efterretnings-tjeneste advarer Folketinget om en person på indfødsretslisten. Det var kun den ene person,

som Politiets Efterretningstjeneste havde under mistanke, der efter Dansk Folkepartis opfattelse var problematisk. Han var den ene af tre partimedlemmer, der godkendte annoncen. De drøftede den på deres gruppemøde, og i den forbindelse overvejede han slet ikke, at annoncen kunne opfattes som problematisk af de 684 øvrige personer på listen. De har tidligere bragt tilsvarende annoncer og fik i 2000 medhold ved Datatilsynet vedrørende indholdet af en sådan annonce. Han ved ikke hvor mange aviser, der blev kontaktet i forbindelse med indrykning af annoncen, da det er pressechefens beslutning. Han ved derfor heller ikke, om der var nogle aviser, der sagde nej til at trykke annoncen. Terrorsagen i London, der fandt sted ugen inden, annoncen blev bragt, spillede også en rolle i forhold til deres beslutning om at bringe annoncen. De bragte annoncen efter lovforslagets 1. behandling og tæt på 2. behandlingen, hvilket var helt bevidst. De ønskede at påvirke blandt andre Venstre. Det er deres indtryk, at annoncen virkede efter hensigten. Blandt andet rejste integrationsministeren spørgsmålet i europæisk regi om en konventionsændring. Han mener, at annoncen hurtigt blev taget af Dansk Folkepartis hjemmeside. Han fortryder ikke, at annoncen blev bragt, da den satte en politisk debat i gang, men de havde måske gjort det på en anden måde, hvis de havde forudset reaktionen fra de indstævnte. Dansk Folkeparti har ikke til hensigt at hænge nogen ud i deres annoncer. Han er ikke bekendt med, at Politiets Efterretningstjeneste har frafaldet sin mistanke mod den pågældende, men det ændrer intet ved debatten om statsløses rettigheder. Det er hans opfattelse, at der er overensstemmelse mellem annoncens indhold og den forudgående debat i Folketinget.

Helin Al-Hasnawi har forklaret blandt andet, at hun er fra Irak, er muslim og tidligere har båret tørklæde. Alene af den grund er der risiko for, at hun af nogle vil blive anset for at være til fare for statens sikkerhed. Hun har desuden en angstdiagnose, som gør, at annoncen har påvirket hende yderligere. Hun har et specielt navn, og når man søger på det på Google, kommer Frihedspostens annonce frem. Hun har ikke givet Dansk Folkeparti lov til at bruge hendes navn. Debatten i Folketinget er ikke sammenlignelig med at bringe en annonce i avisen, og desuden blev de enkelte navne ikke nævnt i folketingssalen. Hun har følt sig som gidsel i en politisk debat. Hun fortæller ikke nogen om, at hun har været en del af annoncen, og desuden anvender hun alene sit mellemnavn på de sociale medier for at undgå at blive genkendt. Hun har ikke forsøgt at rejse i Mellemøsten eller USA, men er bekymret for, om det kan lade sig gøre på grund af annoncen.

Andres Felipe Valderrama Pineda har forklaret blandt andet, at denne sag er principiel for ham. Han har haft nogle ubehagelige oplevelser som følge af annoncen. I november 2015 brød hans datter sammen, fordi nogle drenge i hendes klasse diskuterede, om hendes far var terrorist. To af hans udenlandske studerende fortalte, at de havde læst alt om ham på internettet, hvilket fik ham til at frygte, at de havde set annoncen. Når han googler sit navn, kommer linket til Frihedsposten frem. Annoncen i Frihedsposten er en smule værre end Dansk Folkepartis annonce. Han mener ikke, at der er forskel på at nævne ham specifikt som terrorist eller nævne ham blandt 684 andre. Han har endnu ikke oplevet at blive stoppet, når han rejser i udlandet, men han frygter det hver gang. Han skrev et debatindlæg vedrørende denne sags principielle indhold, som blev trykt i Politiken. Han ved ikke, hvorfor det netop var ham, der blev kontaktet af en journalist fra en nyhedsstation.

Tina Pia Peirano har forklaret blandt andet, at hun gik ind i sagen, da Kristian Thulesen Dahl til pressen udtalte, at annoncen skulle opfattes kønsneutralt og dermed også omfattede kvinder. Hun er historiker af baggrund og ved derfor, at man altid kan gå tilbage til kilden og finde artiklen, uanset at den ikke længere er offentliggjort på internettet. Den kan fortsat være gemt i hard-copy. Hun har ikke forsøgt at få visum til USA, men er bekymret for fremtidige rejser. Hun oplevede ikke problemer i Bolivia. Hun har søgt mange jobs, men er fortsat ledig. Hun ved ikke, om det skyldes annoncen, da en sådan begrundelse i givet fald aldrig vil fremgå af et afslag. Hun bringer ikke længere selv emnet op i jobsamtaler.

Zhanna Tairova har forklaret blandt andet, at hun har modtaget en dødstrussel, som har direkte sammenhæng med annoncen. Der blev leveret et brev til hendes adresse en uge efter byrettens afgørelse, hvoraf fremgik, at hun ”desværre var blevet dansk statsborger så længe det varede og dermed kunne få begravelseshjælp”. Der var desuden et billede af en pistol og en henvisning til den russiske mafia samt et kort over hendes bopæl. Efterfølgende blev der leveret flere pakker til hendes adresse, som hun ikke havde bestilt. Hun har anmeldt det til politiet i Roskilde, som har oprettet en sag og rådet hende til at flytte. Annoncen blev desuden nævnt i forlængelse af en jobsamtale, hun var til i Oslo. Hun har søgt flere stillinger som associeret professor, som hun ikke har fået. Hun ved ikke, om det skyldes annoncen, men tror, at den kan have haft en indflydelse. Hendes familie i Kazakhstan er bekymrede. Det er efter hendes opfattelse ikke afgørende, at der står ”han” i annoncen, og hun tvivler på, at de personer, der måtte foretage et baggrundstjek, vil hæfte sig ved grammatikken.

Zoraya Nieto Florez har forklaret blandt andet, at hun ikke længere er ansat i DONG. I Colombia er det meget farligt at blive opfattet som terrorist, så hun er fortsat meget bange, når hun besøger Colombia. Hun er blevet stemplet som narkohandler og terrorist af kolleger og venner. Når man googler hendes navn, fremkommer linket til Frihedsposten. En person, der ikke kan læse dansk, vil ikke tillægge det betydning, at der står "han" i annoncen. Det afgørende er, at hendes navn fremtræder i annoncen sammen med ordet "terrorist". Hun synes, at der er stor forskel på debatten i Folketinget og den omhandlede annonce. Hun har ikke haft nogen konkrete oplevelser relateret til annoncen udover sin egen frygt.

Søren Søndergaard har forklaret blandt andet, at han er uddannet journalist og ansat som pressechef for Dansk Folkeparti, hvilket han også var på tidspunktet for udarbejdelsen af annoncen. Som pressechef er han også ansvarlig for markedsføring. God markedsføring indebærer, at der både er aktualitet og en såkaldt "Hey You"-faktor. Idéen til annoncen kom på et gruppemøde i Dansk Folkeparti, hvor indfødsretsordføreren var berørt af, at andre partier ikke ville forholde sig til advarslen fra Politiets Efterretningstjeneste. Derfor besluttede de, at emnet skulle bringes til yderligere debat, inden lovforslaget kom til 3. behandling. De ønskede at sætte fokus på, at en række partier, som normalt taler for rigets sikkerhed og en stram udlændingepolitik, ville stemme for lovforslaget. Tidspunktet for annoncen var nøje planlagt, da det var sidste chance for at få de øvrige partier til at ændre holdning. Der havde allerede været debat om lovforslaget i mediernes og Folketingets. Ekstra Bladets artikel, der blev bragt dagen før annoncen, var formentlig et led i denne debat, men han kan ikke afvise, at Ekstra Bladet var inspireret af deres annonceoplæg. Debatten under 1. behandlingen af lovforslaget havde været livlig, og der var blevet sagt nogle sandheder, som inspirerede dem ved udformningen af annoncen. Annoncen er komponeret, så den har dækning i de pågældende forhandlinger. Sætningen "er til fare for Danmarks sikkerhed" blev efter hans opfattelse også brugt i folketingsdebatten, hvilket var årsagen til, at han anvendte sætningen i annoncen. Det var ham, der lagde strategien for selve annoncens udformning, herunder typografi og farver. Navnene, der allerede var offentliggjorte, var ikke vigtige for annoncens budskab, men fungerede alene som et grafisk blikfang. Derfor er de skrevet med mindre typer end resten af annoncen. Dansk Folkeparti havde tidligere indrykket lignende annoncer vedrørende samme emne, men med andre budskaber. Han var bekendt med afgørelsen fra Datatilsynet og lagde derfor til grund, at eftersom navnelisten var kopieret fra lovforslaget,

var der ingen problemer. Der var aviser, der ikke ønskede at bringe annoncen. Han kan ikke sige, hvor hans grænse for ytringsfrihed går, da det er en konkret vurdering fra gang til gang.

Christian Langballe har forklaret blandt andet, at han er integrationsordfører for Dansk Folkeparti og formand for Indfødsretsudvalget. Alle partier er medlem af udvalget, som også behandler dispensationssager. Udtalelser i folketingsdebatten om, at en person på listen var til fare for statens sikkerhed og en potentiel terrorist, byggede på Politiets Efterretningstjenestes meddelelse til Indfødsretsudvalget om, at der var én af ansøgerne, der var under mistanke for at være til fare for rigets sikkerhed. Det fremgik ikke af meddelelsen fra Politiets Efterretningstjeneste, hvem personen var. Han var med til at beslutte, at annoncen skulle bringes. Han mener, at der var dækning for annoncens indhold i folketingsdebatten, og at det var i orden i annoncen at nævne navnene på alle ansøgerne til statsborgerskab, da regeringen havde overhørt advarslen fra Politiets Efterretningstjeneste. Der skal være åbenhed om alle de personer, der får statsborgerskab, og det har været kutyme, at alle forhold vedrørende indfødsretsbehandlingen skal kunne debatteres i folketingssalen. Det er i orden at kalde en person for en terrorist, så længe det blot sker i forbindelse med en debat. Han mener ikke, at Dansk Folkeparti med annoncen har beskyldt bestemte personer for at være terrorister.

Sarah Juul har forklaret blandt andet, at de er syv ansatte i hendes virksomhed, der især beskæftiger sig med rekruttering af specialister til it- og højteknologiske virksomheder. Et "search" fremkommer ved at spørge grundigt ind til referencer, google vedkommendes navn og undersøge de sociale medier. Hun foretager også referencetjek og undersøger, om vedkommende har en ren straffeattest. Jo mere betroet en stilling er, desto grundigere research foretages der. Hvis en ansøgers navn blev nævnt i i forbindelse med ordet "terrorist", ville hun undre sig og tøve med at præsentere kandidaten for en klient. Hun ville derfor undersøge sagen grundigt og eventuelt kontakte vedkommende, før hun gik videre med personen som potentiel kandidat. Hun ville nok have svært ved at "ryste det af sig" igen. Hun kan ikke svare entydigt på, om hun ville gå videre med kandidaten, hvis vedkommende benægtede at være terrorist, da det måtte komme an på den konkrete situation. På det tidspunkt, hvor annoncen kom frem, ville hun have været varsom med at præsentere en af de personer, der stod på listen, for en klient. Hvis der kom et link til en indfødsretsliste frem, når hun søgte på en kandidat, ville hun tjekke linket. Tilsvarende for så vidt angår et link til en artikel med overskriften, "en på listen her vil en dag redde Danmark".

Procedure

Parterne har for landsretten i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten tiltræder af de grunde, der er anført af byretten, at annonceteksten med tilhørende angivelse af navnene på de 685 personer, der var omfattet af lovforslaget om indfødsret, er udtryk for en beskyldning over for hver enkelt af de indstævnte om at være til fare for Danmarks sikkerhed og at være en potentiel terrorist, og at der herved er tale om fremsættelse af ærekrænkende sigtelser i form af den udtrykte mistanke om strafbare forhold over for dem hver især.

Det forhold, at debatten om tildeling af statsborgerskab til enkelte personer er forudsat at foregå i Folketinget i medfør af grundlovens § 44, og at der under folketingsdebatten ikke blev grebet ind over for ytringer fra medlemmer af Dansk Folkeparti, som svarer til annonceteksten, gør ikke i sig selv fremsættelsen af sådanne sigtelser i en efterfølgende annonce straffri, idet annoncens tekst om, at ”én på listen er til fare for Danmarks sikkerhed” fremstår som et faktum og ikke som et referat af forhandlingerne i Folketinget.

Det fremgår af forhandlingerne fra lovforslagets 1. behandling i Folketinget, at Politiets Efterretningstjeneste havde oplyst til Indfødsretsudvalget, at en person nævnt i lovforslaget ”kan være til fare for rigets sikkerhed”, og at den politiske debat blandt andet drejede sig om, hvorvidt den pågældende, som ikke var nævnt ved navn, skulle meddeles statsborgerskab som følge af, at han var beskyttet af statsløsekonventionen. Der er i de foreliggende oplysninger, herunder forklaringen fra Christian Langballe, ikke grundlag for at antage, at Indfødsretsudvalget var i besiddelse af yderligere oplysninger, herunder om at den pågældende konkret var til en sådan fare eller kunne knyttes til terrorisme. Sigtelsen mod de indstævnte findes derfor fremsat mod bedre vidende og er allerede af den grund ikke straffri i medfør af straffelovens § 269, stk. 1, 1. led.

Landsretten er af de af byretten herom anførte grunde enig i, at en afvejning af på den ene side hensynet til Dansk Folkepartis ytringsfrihed efter menneskerettighedskonventionens artikel 10

og på den anden side hensynet til beskyttelsen af de indstævntes omdømme efter konventionens artikel 8 efter en samlet vurdering fører til, at Dansk Folkeparti har pådraget sig strafansvar efter straffelovens § 267, jf. § 269, stk. 1, og straffen findes passende udmålt.

Det tiltrædes endvidere, at de indstævnte har ret til mortifikation og tortgodtgørelse som fastsat i dommen. Efter parternes samstemmende oplysninger om, at annoncen er fjernet fra Dansk Folkepartis hjemmeside, tages påstanden herom ikke til følge.

Med denne ændring stadfæster landsretten dommen.

Under hensyn til sagens udfald, karakter og omfang skal Dansk Folkeparti betale 60.000 kr. i sagsomkostninger til statskassen og 6.000 kr. til hver af de indstævnte, Andres Felipe Valderrama Pineda, Jason Lorje, Seyyit Sahin, Zakaria Abdul Rahim og Zhanne Tairova, til dækning af passende udgifter til advokatbistand inkl. moms.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at Dansk Folkeparti Landsorganisationen frifindes for påstanden om at fjerne gengivelsen af annoncen på deres hjemmeside.

I sagsomkostninger for landsretten skal Dansk Folkeparti Landsorganisationen betale 60.000 kr. til statskassen og 6.000 kr. til hver af de indstævnte, Andres Felipe Valderrama Pineda, Jason Lorje, Seyyit Sahin, Zakaria Abdul Rahim og Zhanne Tairova.

Det idømte skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.